

t niet ge-
n zou óók
venen zijn.
n van Ds
tot open-
ne en ana-

De Brum-
ardam was
velke door
md. Op 5
de kerke-
personen,
maker be-
te laten,
a het Pro-
in Amster-
verleenen
naar de
andsverga-
ij de rond-
ijn, dat het
Woord aan

zoo om en
in stond te
1917 in de
le o.a.:
ie gelooven.
nkrijk Gods
rgeving en
nschap van
'zichtbare
organiseerd,
oid. En de
rijk te ver-
als ze haar
iet Godsrijk

ip van men-
en feilende
n in hunne
delingen en
behoort tot
dat uit den

dagen over
„Geldersche

en optreden
an Christus,
t.
us roept de
Woords hou-
leid aan den

nde persoon
— maar de
t berust bij
ter optreedt.
m toe te zien

de gemeente,
gemeente
nd.
kerkelijk
g van Ds

en, mag ik
ja eigen-
volstrekt. Zij
rijzigt. Alleen
Gods gebod
n ander niet

Ds N. door
formiteit
scheiding
Gerefor-
igen aard

een Gere-
inig blijkt
t Koning-
rk."

„De Heraut“:
ormeerde pre-
ravenhage om
e nemen voor
in heel onze

m" standpunt
meedoen aan
g onlangs te
emengd gezeld-
ding gegeven;
s zijn optreden
iet den indruk
iem gesproken
or onze Gere-
ver gedreven
na toe geleid,
ad Dr Cramer
liberale Pers
ooral het feit,
rt drie Gezang-

verzen liet zingen en slechts één Psalmvers, toont, volgens haar, hoe men ook in de Gereformeerde Kerken van eenzijdigheid en bekrompenheid verlost wenschte te worden.

Onzerzijds kan natuurlijk niet anders dan deze daad betreurd worden. Waar in 's-Gravenhage een Gereformeerde Kerk is, kan een Gereformeerd Predikant niet tegenover den Kerkedienst, door dezen Gereformeerden kerkeraad georganiseerd, optreden, zonder daarmee een slag in het aangezicht aan dezen kerkeraad te geven. En als een predikant openlijk in een predikdienst van de Hervormde Kerk kan optreden, dan is er geen enkele reden meer, waarom ook de gemeenten niet naar de predication in de Hervormde Kerk zouden gaan."

Ds Rullmann lichte zijn hart in dien tijd in de volgende expectatie:

"Er is in de vacatie een nieuw werkwoord ontstaan, dat luidt „netelenbossen“. Men vervoegt het in alle tijden, in alle personen, in enkel- en meervoud: ik, jij, hij, wij, gij, zij.

Een gereformeerd jongeling, die in de kerkbode zag, dat „zijn“ domine niet „op“ was, zei: „ik ga netelenbossen“, en woonde nu een godsdienst-oefening bij in één der kathedraal van zijn stad, waar een bekend redenaar preekte. Verweet hem daarna een kennis: „gij hebt genetelenbost“, dan antwoordde hij eenvoudig: „Mijn gaan daarheen droeg een uitzonderingskarakter. En als uitzondering kan goed zijn, wat als regel afkeuring zou verdienen“.

N.C.S.V.-gereformeerden, die 's Zondagsmorgens op de Nunspeetsche hei ontwaakten, hadden geen lust om per fiets even naar de Gereformeerde Kerk van Nunspeet te trappen, nu er in de tent toch ook godsdienst-oefening was, nog wel onder leiding van een gereformeerden domine, en in een echte N.C.S.V.-stemming netelenbossen zij naar hartelust."

Later moest Ds Netelenbos geschorst worden in zijn ambt en is als een vergeten Herv. predikant in een afgelegen dorpje gestorven.

Er zijn thans gereformeerde domine's, ze heeten o.a. J. Verkuy, J. Blauw en R. C. Harder, die eveneens in Hervormde of andere „diensten“ voorgaan.

Verkuy preekt in Batavia „om en om“ met zijn Protestantse collega's.

Van Blauw lezen we in de „Omroepgids“ van de N.C.R.V. van 10 Januari j.l.:

„I.K.O.R. (!!!) 7.00 n.m. Hilversum I: Oecumenische Dienst uit de Hervormde Kapel te Hilversum (V.). Onderwerp: „Evangellie en onze verantwoordelijkheid over zee“. Sprekers: Ds J. Blauw, secretaris van de Zendingsraad, Mr S. C. Graaf van Randwijk, vice-voorzitter van de Zendingsraad."

En van Harder lezen we in dezelfde krant van 17 Januari:

„I.K.O.R. (!!!) 5.00 Oecumenische Jeugddienst uit de Ned. Herv. Kerk te Eindhoven. Deze dienst is voorbereid in samenwerking met de Oecumenische Jeugd- raad. Voorgangers: Ds Harder en Ds P. Fagel. Onderwerp: „Wij waren in Oslo“."

Van dit alles zeggen de gereformeerde kerkelijke vergaderingen en de gereformeerde „kopstukken“ thans niets meer. En heel veel gereformeerden vinden dit erg mooi!

We beleven het waarschijnlijk nog wel, dat „de Gereformeerde Kerken“ verdwenen zullen zijn. Want principiëel zijn ze — althans volgens de Schriftuurlijke woorden van wijlen Ds Kunst en Prof. Kuyper — reeds ondergegaan in de Hervormde Kerk of een andere „oecumenische kerk“ zonder adres.

O mijn God, erbarm U, erbarm U over Uw arme, schuldige volk!

C. V.

PROF. NAUTA — MR VONKENBERG.

Een collega zond me „Gereformeerd Weekblad“, waarin prof. Nauta schreef een artikel, waarin mijn naam een paar maal genoemd wordt. Prof. Nauta, die in een persoonlijk schrijven het een vriendelijkheid vond, dat ik hem „De Reformatie“ zond, de vriendelijkheid niet mij het „Gereformeerd Weekblad“ te zenden.

Het goede voorbeeld van „De Reformatie“ vond geen navolging.

In dat weekblad staat een artikel (ik zal niet meer zeggen artikelje) van prof. N.: „Merkwaardige instemming“.

Wat ben ik geschrokken! Instemming betuigd met een artikel, dat tot opschrift had: „Het kerkverband een wezenlijk element voor het bestaan eener Gereformeerde kerk“.

En eenige regelen later word ik vereenzelvigd met „De Reformatie“, als prof. N. schrijft: „Het spreekt van zelf, dat wij met de onverwachte instemming van „De Reformatie“ onze winst doen“.

Of „De Reformatie“ die vereenzelving een eer zal vinden, betwijfel ik zeer.

Ik meen, dat prof. N. van mijn schrijven in „De Reformatie“ niets begrepen heeft of doet alsof hij het niet begrepen heeft en zich op deze wijze een machtige medestander meent te maken van „De Reformatie“.

Naar mijn oordeel heeft prof. N. heelemaal niet aangetoond, dat het kerkverband tot het wezen eener kerk behoort en dus dat zonder kerkverband een kerk niet kan bestaan.

Hij heeft aangetoond, dat het kerkverband behoort tot het welwezen eener kerk, maar dat behoefde niet aangetoond te worden, voor zijn kring niet en voor den onzen niet.

Wij hebben dat wel laten zien door zoo spoedig mogelijk een voorloopige Synode te houden.

Wat hij echter wel heeft aangetoond, is dit, dat Voetius accentueert de vrijwilligheid van het toetreden eener kerk tot het verband, waaruit volgt de vrijheid (niet als willekeur op te vatten) van uittrading. Ook Kuyper oordeelde, zoo vertelde hij ons, en zelfs geeft hij als zijn eigen oordeel, „dat het plicht is met het kerkverband te breken, als dat kerkverband welbewust ontrouw is geworden aan Schrift en Belijdenis“.

Prof. Nauta oordeelt in het Weekblad: „bij procedures te kunnen volstaan met een eenvoudige verwijzing naar de uitspraken in de eigen bladen van diezelfde kerken“.

Wee, wee mij, nu ben ik oorzaak, dat wij voortaan alle processen verliezen.

En toch heb ik nog vertroosting gevonden: ik geef het artikel van prof. Nauta in „Gereformeerd theologisch tijdschrift“ in handen van onzen advocaat en — dan winnen we vast. En misschien zal onze advocaat er dan ook nog op wijzen, hoe de professor zichzelf tegenspreekt, als hij schrijft in genoemd Weekblad, dat zijn opvatting door ons collegialistisch is genoemd.

En ten laatste: Had ik geschreven, dat prof. Nauta gestreden had tegen denkbeeldige vijanden en een ander blad „dat hij zich had bezig gehouden met het intrappen van een open deur, dan komt hij nu vertellen, dat dergelijke beschouwingen voorkomen in de pleitnota's, die door één der advocaten van de Gereformeerde Kerk (onderh. art. 31 K.O.) bij den rechter ingediend worden“.

Wie mag die advocaat toch wel zijn? Ik weet het. Prof. Nauta is zoo vriendelijk geweest het mij te schrijven. 't Is — mr Vonkenberg, en prof. Nauta „moet dus aannemen, dat hij daarin toch weergeeft het gevoel, dat in Uw kerken leeft, al kan ik niet beoordeelen, of dit allen zijn dan wel een klein gedeelte“.

Een zeer lichtvaardige conclusie; mr Vonkenberg behoort tot dezelfde kerken als prof. Nauta. Maar heeft mr Vonkenberg op deze wijze voor ons gepleit?

Naar het advies van prof. Nauta heb ik aan mr Vonkenberg gevraagd zijn pleitnota in de zaak Giesendam-Neder Hardinxveld. Mr Vonkenberg is zoo welwillend geweest mij die pleitnota te zenden.

Wat vond ik daarin niet? Wat vond ik daarin wel?

Ik vond niet dat het kerkverband een zaak is van louter toekomstige aard, iets wat eventueel zonder bezwaar gemist zou kunnen worden; dat een kerk willekeurig het eene oogeblik toetreden en het andere oogeblik er zich weer aan onttrekken kan, zonder door die daad den eenen keer rijker en den anderen keer armer te worden. Het doet er eigenlijk weinig toe of een kerk deel van het kerkverband uitmaakt, ja, dan neen.

Ik vond wel een goed gedocumenteerd betoog over het recht en de zelfstandigheid der plaatselijke kerk en den aard van het kerkverband.

Ik blijf dat strijdartikel een vechten tegen windmolens vinden of het open deur intrappen.

H. MEULINK.

P.S. Wil, redactie, nogmaals een voorbeeld geven en aan prof. Nauta een nummer van „De Reformatie“ zenden.

[We vertrouwen, dat onze administratie wel zoo vriendelijk zal zijn. Overigens: dr Nauta doet in kerkelijke procedures, die hij doorzetten wil, niet veel anders dan zich tegenspreken. Dat is ook door ons blad, en vroeger door de brochures uit de jaren 1944/5 met de stukken aangetoond. Is hij dan zoo dom? Weineen — alleen maar handelt hij in de door ons genoemde gevallen wereldsch: hij bepaalt eerst (mede) het doel en laat zich dan vinden voor het zoeken van argumenten. Wordt dan onder den druk der feiten hetzij de doelstelling veranderd, hetzij de argumentatie bewezen onhoudbaar te zijn, welnu — een nieuwe argumentatiereeks kan geproduceerd worden. Maar zich geblameerd voelen, ho maar. Het beschermend cordon blijft wel voorhanden. — Redactie.]

JUBILEUM-ALMANAK f. Q. I. 1947-'48.

Aangezien er nog exemplaren van dezen buitengewoon Almanak voorradig zijn, willen we nogmaals Uw aandacht hierop vestigen. U kent den inhoud en U zult natuurlijk dit boekwerk over het levenswerk van prof. dr S. Greijdanus in Uw bezit willen hebben. Daarom wordt de gelegenheid tot bestellen nog opengesteld tot aan 20 Februari. De prijs is vastgesteld op f 9.00. We zijn dan ook dadelijk aan de verzending toe. Het Glronummer is: 105162, ten name van het Studentencorps F. Q. I., Broederweg 15, Kampen. En het adres van bestelling is: M. van Dooren, IJsselkade 22, Kampen, Almanak-Administrateur.

UIT HET POLITIEKE EN SOCIALE LEVEN

EEN CONGRES.

Zoals allen, die dit stuk lezen, wel bekend zal zijn, werd verleden jaar een conferentie te Utrecht gehouden, waarin de politieke roeping van de gereformeerde christenen in onzen tijd werd besproken.

Een resultaat van deze conferentie was o.a. de instelling van een werkecomité, dat zich als opdracht zag toegewezen het bestudeeren van de huidige politieke situatie en strijd bij het licht van het Woord des HEEREN en dus in gebondenheid aan en aan de hand van de belijdenis van de gereformeerde kerken.

Dat het hiertoe komen moest en komen zou heeft niemand verwonderd.

We staan immers allen voor het feit, dat éénzijdig de afval en tengevolge daarvan de verwarring onder het christenvolk hand over hand toeneemt en anderzijds onze hemelsche Vader het licht van Zijn Woord, speciaal ten opzichte van Zijn Kerk, haar aard en haar functie, met groote kracht laat schijnen en velen van Zijn kinderen sterker den greep van Zijn Woord in hun leven ervaren dan ooit te voren.

Tengevolge daarvan werd het duizenden en duizenden duidelijk, al konden zij niet precies formuleren waar de schoen wrong, dat het met het ootmoedig wandelen met God in politiek, wetenschap, sociaal leven, enz. in allerlei opzicht niet in orde was. Telkens stultten zij op redeneeringen en gedragingen, waarvan zij met de fijngevoeligheid van het aan de Schrift gebonden en uit de Schrift levende geloof met pijn en vrees moesten erkennen, dat ze niet naar den wil des Heeren waren, omdat ze niet beheerscht werden door de wet en den stijl van het koninkrijk Gods.

Er is onder de gereformeerden, die zich werkelijk aan de Schrift binden, een merkwaardige, als van zelf gegroeide eenstemmigheid over het feit van deze afdwalingen. Wel is er eenig verschil omtrent de vraag wat wij in gehoorzaamheid aan God hier en nu als eerste taak hebben te verrichten. Maar dat verschil is bij de eenstemmigheid in de visie op wat niet goed is, op wat verwoestend werkt — en bij de eveneens openbaar wordende eenstemmigheid ten aanzien van de fundamentele Schriftuurlijke waarheden, die ons in ons leven en onzen strijd in kerk, politiek, sociale worsteling, enz. moeten beheerschen, van weinig betekenis.

In deze situatie moet wel het verlangen opkomen om zich gezamenlijk te bezinnen op vragen als: Wat gebeurt er eigenlijk in het politieke, sociale, wetenschappelijke leven? Hoe staat het met het onderwijs? Waar schuilt de oorzaak van de beangstigende verslapping en toenemende krachteloosheid van ons christenvolk in den afval onzer dagen? Waarin hebben wij Gods Woord verlaten of krachteloos gemaakt? Wat moet 's Heeren volk als profetisch getuigenis ten opzichte van dit velerlei leven opheffen? Waarin moeten we ons bekeeren? Wat kan gedaan worden, opdat ons volk weer gegrepen worde door het Woord des Heeren?

Natuurlijk heeft in dit alles de kerk een eerste en centrale roeping en taak. Maar daarnaast is er ook plaats voor een onderlinge, broederlijke bespreking, waarin openhartig de verschillende inzichten ter onderlinge overweging en toetsing te berde worden gebracht.

Geleid door deze overwegingen werd daarom op de in Utrecht gehouden conferentie aanstonds besloten, indien mogelijk, een grondig voorbereid congres te houden van gereformeerden, die zich alleen aan de klassieke gereformeerde belijdenisschriften binden en zich vrijmaakten van alle hiërarchie en waarop speciaal de roeping van de gereformeerde christenen ten opzichte van de politieke taak en strijd zou worden onderzocht en belicht.

Dat christenen de volledige vrijheid-in-Christus en zelfs de roeping hebben om ten allen tijde zich in kleiner of grooter verband over deze vragen te beraden, was voor ons geen punt van geschil of zelfs maar van discussie.

Het comité hoopte het in uitzicht gestelde congres reeds eerder te kunnen samenroepen dan nu het geval zal zijn. Maar de voorbereiding daarvan vraagt altijd meer tijd dan men verwacht. En wanneer een congres niet grondig wordt voorbereid, mislukt het.

Het comité heeft nu besloten het congres, zoo de HEERE wil, te doen houden van Dinsdagmiddag 30 Maart, des middags te één uur, tot Donderdagmiddag 1 April, uiterlijk één uur en wel te Amersfoort.

Op dit congres zullen vier belangrijke kwesties besproken worden en wel:

- 1e. Kerk en Koninkrijk Gods, in te leiden door Prof. Dr S. Greijdanus;
- 2e. De Gemeene Gratie, door Prof. Dr K. Schilder;
- 3e. Art. 36 der Nederlandsche Geloofsbelijdenis, door Ds Joh. Francke;
- 4e. Souvereiniteit in eigen kring, door Mr Dr J. Meulink.

Vooraf zal als inleiding op het congres een soort situatietekening worden gegeven, waarbij de vragen waarvoor wij staan, de moeilijkheden, waarin we verkeeren — ook in eigen kring — zoo duidelijk en openhartig mogelijk zullen worden besproken. Een viertal leden van het comité heeft op zich genomen daarvoor te zorgen.

Wat nu de werkwijze van dit congres betreft, daaromtrent kunnen we de volgende mededeelingen doen:

Het is de bedoeling de genoemde referaten, beter gezegd: prae-adviezen of studies — een er van is 70 getypte vellen groot! — vooraf aan allen, die zich voor deelneming aan het congres opgeven, minstens veertien dagen van te voren toe te zenden. Indien geen bijzondere dingen gebeuren, zal dit kunnen geschieden, want reeds zijn drie van de vier studies geheel persklaar aan het comité ter hand gesteld. En de drukker heeft beloofd alle medewerking te verleenen. Al de beschikbare tijd kan dan aan de bespreking van de prae-adviezen worden gewijd.

Tevens ligt het in de bedoeling van het comité na het congres een gedrukt en uitvoerig verslag van de volledige bespreking aan de deelnemers toe te zenden.

Het spreekt vanzelf, dat de organisatie van zoo'n congres groote onkosten met zich brengt. Men denke alleen reeds aan de enorme onkosten, welke het drukken van prae-adviezen e.d. met zich meebrengt.

Maar tegelijk was het comité er diep van doordrongen, dat niemand, die gaarne aan dit congres wil meewerken, vanwege de kosten verhinderd mag worden!

Daarom werden door het comité de volgende maatregelen genomen:

- 1e. er zal een commissie in Amersfoort worden gevormd, welke indien eenigszins mogelijk, de congressisten een gratis logies zal verschaffen;
- 2e. de deelnemingsprijs werd bepaald op een minimum van twee gulden per persoon. Dit bedrag is belachelijk klein. Maar daarom is het ook een minimum bedrag. Het comité heeft dit aangedurfd omdat het de overtuiging heeft, dat er broeders en zusters zijn, die méér kunnen en willen geven!

Het comité doet daarom bij dezen een dringend beroep op hen om een hooger bedrag te gireeren, teneinde ook op die wijze de financieel zwakkere te steunen.

Het comité wijst er voorts op, dat het zeer gewenscht zou zijn als allerlei verenigingen, clubs, studiekringen besloten één der leden naar dit congres te zenden, desnoods geheel of gedeeltelijk op kosten van de verenigingskas!

Voorts wijst het comité op nog iets — misschien wel het belangrijkste!

Dit congres moet, zal het werkelijk slagen, grondig worden voorbereid ook door de leden.

Het is daarom zeer gewenscht, ja noodzakelijk, dat de leden zich zoo veel mogelijk in de aan de orde komende kwesties inwerken. Het zou prachtig zijn als h.v. op jeugdverenigingen, mannen- en vrouwenverenigingen, studiekringen enz. de op het congres te behandelen onderwerpen vooraf werden besproken. Volgende week zal met het oog daarop wat literatuur worden opgegeven, welke daarbij steun kan geven.

En ten slotte: ter wille van de zeer veel werk vorderende organisatie, het vaststellen van den bundel prae-adviezen, enz., is het noodig, dat zij, die aan het congres willen deelnemen, zich onmiddellijk daarvoor opgeven.

Doet dat liefst per omgaande en per giro!

De opgave moet geschieden aan den Heer J. Bos, pedel der Theol. Hoogeschool, Broederweg 15 te Kampen, Giro No. 28869.

DE GRONDWET VAN 1848.

Van de hand van het a.r. kamerlid C. Smeenk is verschenen „Onze Volksvrijheden”. Volgens de aankondiging is dit werk bedoeld als een toelichting op onze Nederlandsche grondwet, en wil de schrijver in dezen tijd met dictatoriale en staatsabsolutistische tendenzen terugroepen naar deze grondwet, die een waarborg biedt voor onze vrijheden.

Hoewel onze vrijheden in dezen na-oorlogschen tijd inderdaad veel meer gevaar loopen dan voor den oorlog, en het werk dus in hooge mate actueel is, rijst toch de vraag of het terugroepen van ons volk tot de Nederlandsche grondwet nog wel de juiste methode is wanneer men temidden van den afval, die als een pest door ons volksleven trekt, onze volksvrijheden wil blijven verdedigen. Is het thans niet meer dan ooit zoo, dat alleen het terugroepen tot het Woord en tot de Belijdenis van onze Kerken paal en perk kan stellen aan de dictatoriale gevaren?

Men zal zich herinneren, dat in het a.r. program van beginselen en in de toelichting staat, dat men de Nederlandsche grondwet van 1848 voorloopig wil aanvaarden. Daarom is het, zoolang o.m. dit artikel niet gewijzigd is, wel verklaarbaar dat Smeenk ons ook in dezen tijd wil terugroepen naar die grondwet.

Doch hetgeen verklaarbaar is, is nog niet altijd juist. Onze constitutie, die vooral door Thorbecke is opgesteld, en een uitsluitende opsomming geeft van de rechten van Overheid en onderdanen te

genover elkaar, zonder daarbij uitdrukkelijk de rechten van Christus, door Wiens macht er geregeerd wordt, te vermelden, heeft de Nederlandsche Overheid materieel gebonden aan het meerderheidsbeginsel. Dat wil zeggen, dat Nederland is overgeleverd aan het gebruik, dat H.M. de Koningin de verantwoordelijke ministers zoo kiest, dat deze een gelijkgezinde meerderheid of meerderheidscombinatie in de kamer achter zich hebben.

Hoewel de absolute betekenissen, die men aan dit meerderheidsbeginsel heeft willen toekennen, zeker revolutionair is, moet worden toegegeven dat dit beginsel in een volk, waarin de afval nog niet zoo diep is doorgedrongen, in de praktijk zeer wel aanvaardbaar kan zijn. Bij de verkiezing van ambtsdragers onder broeders is het meerderheidsbeginsel immers ook van kracht.

Anders wordt het echter, wanneer de afval verder voortgaat, en wanneer de communistische, personalistische, en later misschien wel theocratische ideologieën meer en meer felle aanhangers gaan vinden, wordt de praktijk van dit meerderheidsbeginsel minder gemakkelijk aanvaardbaar. Is het b.v. wel juist, wanneer wij ons volk terugroepen naar een grondwet, die feitelijk eischt, dat de Overheid zich zonder meer conformeert aan een revolutionnaire Kamermeerderheid, die Christus veracht? Is dit overeenkomstig onze wetenschap, dat Christus de Overste van alle koningen der aarde is, en is dit een politiek beleid, dat kan worden voorgestaan door hen, die met den psalmist de koningen der aarde moeten aanzeggen den Heere met vrees te dienen en den Zoon te kussen, opdat Hij niet toorne en de koningen vergaan?

Ik kan mij niet voorstellen, dat dit inderdaad het geval is, en dat het thans nog de tijd is om zulk een grondwet in een zoo omvangrijk werk te gaan verdedigen. Zeer moeilijk aanvaardbaar wordt zulk een verdediging voor hen, die ernst maken met de Belijdenis, en daarbij ook het 36e art. van de N.G.B., zij het dan in den verkorten vorm, als belijdenis aanvaarden.

Het wekt dan ook geen verwondering als Smeenk n.a.v. art. 36 verklaart, dat het vast staat, dat het „onmogelijk” en „onvruchtbaar” is om — zooals Smeenk het uitdrukt — datgene na te streven, dat de aanhangers van het onverkorte art. 36 voorstaan (p. 462). Juist als Kuyper, licht Smeenk dit ook thans weer toe door erop te wijzen, dat een grondwetsherziening in den zin van art. 36 zou vereischen: a. dat de Koningin dit voorstel aanhangig wilde maken; b. ministers die het in de Kamer wilden verdedigen en c. een meerderheid van 2/3 van het aantal stemmen in de volksvertegenwoordiging.

Smeenk is echter van meening, dat art. 36 naar zijn historische interpretatie beleden, niet als Schriftuurlijk is te aanvaarden. Wat de Gereformeerde Kerken in 1905 t.a.v. art. 36 deden, was „slechts half werk”. Willen de Kerken een artikel over de Overheid in de Belijdenis aanhouden, dan stelt Smeenk voor daarbij een beperkt karakter van de Overheidswerkzaamheid in het licht te stellen (p. 454). Steeds weer brengt Smeenk naar voren, dat een christelijke Overheid in de eerste plaats heeft te bedenken, dat zij van God slechts een beperkte taak heeft ontvangen, hetgeen o.m. hieruit blijkt te bestaan, dat de Overheid bij „splitsing van de zichtbare kerk” niet tusschenbeide mag komen, om het eene instituut boven het andere te bevoorrechten (p. 463). Elders lezen wij, dat de gedeeldheid der zichtbare kerk een feit is, dat het meer absolute standpunt van art. 36 reeds vroeger verzwakte (p. 442).

Wij vragen ons echter af, of een feit ooit ons standpunt inzake de Belijdenis kan verzwakken. Zelfs willen wij vragen, of men bij het spreken over de „splitsing der zichtbare kerk” eigenlijk wel aan een weergave van „feiten” toe is, en of men dan niet reeds een pluriformiteitsgedachte in de feiten heeft geleid, die dan moet dienen ter ontkrachting van de Belijdenis (en niet alleen van het 36e artikel N.G.B.).

Doch niet alleen de Belijdenis en de Kerk moeten 't ontgelden bij het terugroepen van ons volk tot de grondwet; ook de Schrift raakt in het gedrang. Wat het Oude Testament over de taak der Overheid zegt, wordt zonder onderscheid ter zijde geschoven, omdat na de komst van Christus „niet één natie kan met Israël worden vergeleken”. Over de Psalmen, Daniël, waar Gods Woord ons duidelijk aanzegt, dat ook de koningen der wereld buiten Israël gehouden zijn voor God den Heere te buigen, wordt niets gezegd, terwijl de onderwijzing die het N. T. ons geeft in een voornamelijk negatief betoog wordt samengevat. Smeenk wijst erop, dat de apostelen nooit geëischt hebben, dat de Romeinse en andere Overheden steun van de staatsmacht voor de kerk vroegen, en slechts vroegen om de vrijheid, om als belijdende Christenen in gehoorzaamheid te kunnen leven. Dan herinnert hij eraan, dat Christus' Koninkrijk niet door geweld, maar door 's Heeren Geest zal worden gebouwd. En hen, die het Koningschap erkennen van Christus, Die zeggen kon: „Mij is gegeven alle macht in hemel en op aarde”, antwoordt Smeenk, dat hierdoor de natuur van den Staat nog niet is veranderd, zoodat de Overheid nu „een gansch andere taak zou hebben te vervullen, dan uit haar instelling als instituut van Gods algemeene genade voortvloeit”.

Nu meenen wij, dat bij de tegenstelling, die er be-

staat tusschen de Schrift en de Belijdenis enerzijds en onze grondwet anderzijds, het vraagstuk van het met geweld bouwen van Christus' Koninkrijk niet aan de orde is. Op dat punt bestaat er geen verschil tusschen grondwet en de Schrift, tusschen grondwet en Belijdenis. De verhelderende artikelen van den hoofdredacteur van dit blad hebben duidelijk laten zien, dat nimmer werd gezegd, dat de Overheid kan dwingen tot het geloof. Het verschil treedt echter juist naar voren, wanneer men let op het Koningschap van Christus, dat zoowel in het O.T. als in het N.T. den geloovige steeds wordt voorgehouden. Dit brengt echter geen verandering van de Overheidstaak met zich mee, zegt Smeenk.

Inderdaad, veranderd is er bij de taak van de Overheid-in-het-algemeen-genomen, niets. Zoolang Christus regeert, blijft dezelfde eisch van kracht, n.l. dat de koningen Hem zullen gehoorzamen. Maar wel verandert er iets, wanneer de Overheid aanvankelijk niet aan Christus wilde gehoorzamen, en dit later wel kan doen. Deze verandering is zoo groot als de antithese tusschen zonde en genade. En hoewel wij nu in Nederland gebonden zijn aan een grondwet die van de Overheid niet eischt, dat zij buigt voor Christus (doch wil, dat zij gezind is conform de meerderheid in de Kamer), kunnen wij ons heel goed voorstellen, dat deze eisch wel nadrukkelijk in onze grondwet werd gesteld. Zou er nu bij een grondwetsherziening in dezen zin niets zijn veranderd ten aanzien van de taak der Overheid, die eerst den eed op de Christusverzwijgende, doch later op de Christuserkennende grondwet heeft af te leggen?

Wij betreuren het, dat deze belangrijke kwestie betreffende onze grondwet nog steeds op den achtergrond wordt gehouden. „Onze Volksvrijheden” zullen in dezen tijd van voortgaanden afval moeilijk te handhaven zijn, wanneer wij steeds van de voortreffelijkheid van onze grondwet uitgaan, en voorbijgaan aan Schrift en Belijdenis, waar deze met den geheelen opzet van onze grondwet in conflict komen.

Want het zal meer en meer blijken, dat men, juist ter wille van onze volksvrijheden, een ingrijpende grondwetsherziening aan de orde moet stellen, en verplicht wordt te opponeeren tegen alle politiek, die zich bij de huidige staatsregeling neerlegt.

A. J. VERBRUGH.



A EN B VOORHEEN EN THANS, IV.

Nu is het eenvoudig ondoenlijk om alles, wat er over de kwestie 1905 is geschreven, te lezen, en wat men heeft gelezen, ook vast te houden. Ik meen echter, dat op grond van de beschikbare gegevens toch wel enkele vaststaande conclusies kunnen worden gevormd.

10. De „synode” van '42 heeft een door haar opvolgsters gehandhaafd leerbesluit genomen, dat bijkens de twee door haar ter toelichting uitgegeven geschriften aan de pacificatie-formule van 1905 een zuiver Kuyperiaanschen inhoud geeft. Dat dit inderdaad de bedoeling der „synode” is, is zooveel duidelijker gebleken bij de wering uit het Ambt van cand. H. J. Schilder, die niet enkel door de synode-deputaten die met hem hadden gesproken, maar ook door de „synode” zelf is beschuldigd van het loochenen van de waarheid(!), dat de Sacramenten een inwendige aanwezig genade verzegelen. Misverstand over de bedoeling der „synode” is hier volstrekt uitgesloten.

De nieuwe formule van 1946 staat principieel op hetzelfde standpunt, al heeft men het daarin wat meer bedekt gezegd.

De conclusie is heel eenvoudig: Wat de „synode” van 1942 en haar opvolgsters dogmatisch als kerkleer hebben vastgesteld, is zuiver wat vroeger B leerde.

20. Wanneer ik nu de meeningen van de broeders in de Gereformeerde Kerken naga, de broeders die zich hebben vrijgemaakt van deze „synode”-besluiten, dan is er tusschen hen persoonlijk wel eenig verschil.

Maar als men alles samenvat, komt het hierop neer, dat zij allen staan aan de zijde van prof. Lindeboom e.s. in 1905, en weigeren te aanvaarden de Kuyperiaansche-synodale verbondleer, en vasthouden aan de opvatting, die in beginsel reeds door ds H. de Cock van Ulrum, later door Pieters en Kreulen, prof. Hel. de Cock, prof. H. Beuker, prof. F. M. ten Hoor, prof. Lindeboom, ds T. Bos en zoovele andere A-broeders is voorgestaan en verdedigd.

Met andere woorden: deze broeders leeren hetzelfde, dat vroeger A leerde.

30. Ik ben er mij goed van bewust, dat ik hier een „synode” en personen tegenover elkander heb geplaatst, maar dat verandert in dit geval de